

Türkiye

eGovernment
eGovernment
eGovernment
eGovernment
eGovernment

ÜLKE PROFİLİ

TARİHÇE

E-DEVLET STRATEJİSİ

E-DEVLET HUKUKİ ÇERÇEVESİ

E-DEVLET AKTÖRLERİ

KİM KİMDİR

E-DEVLET ALTYAPISI

VATANDAŞLARA YÖNELİK E-DEVLET HİZMETLERİ

İŞLETMELERE YÖNELİK E-DEVLET HİZMETLERİ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER:

ÜLKE PROFİLİ.....	1
TARİHÇE.....	3
E-DEVLET STRATEJİSİ.....	9
E-DEVLET HUKUKİ ÇERÇEVESİ.....	12
E-DEVLET AKTÖRLERİ.....	16
KİM KİMDİR.....	19
E-DEVLET ALTYAPISI.....	21
VATANDAŞLARA YÖNELİK E-DEVLET HİZMETLERİ.....	25
İŞLETMELERE YÖNELİK E-DEVLET HİZMETLERİ.....	29

Yasal Uyarı:

Bu belge konunun tamamını kapsayan bir çalışma değildir. Amacı, Türkiye’de e-devlet hakkında genel bir çerçeve çizmektir. Her ne kadar doğru bilgi vermek için her türlü çaba gösterilmişse de, burada yer alan bilgiler gösterge olarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede, olası hatalardan dolayı herhangi bir sorumluluk kabul edilmemektedir. Avrupa Komisyonu ya da kendi adına hareket eden başka herhangi bir kişi bu bilgilerin kullanımından dolayı ortaya çıkacak durumlardan dolayı sorumlu tutulamaz.

© Avrupa Toplulukları 2009

ÜLKE PROFİLİ

Temel Veri ve Göstergeler

Temel Veriler

Nüfus (1000): 71 517 kişi (2009)

GYSH (Cari fiyatlarla): 498 373 milyon Avro (2008)

Kişi Başına Milli Gelir (Satın Alma Gücü Paritesine göre kişi başına düşen GSYH, AB-27=100): 42.5 (2006)

GSYH Büyüme Hızı: % 4.5 (2007)

Enflasyon oranı: % 10.4 (2008)

İşsizlik oranı: % 9.8 (2008)

Kamu kesimi genel dengesi (bütçe açığı ya da fazlası/GSYH): % -2.2 (2008)

Kaynak: [Avrupa Birliği İstatistik Ofisi](#) (Eurostat)

Yüzölçümü: 780 580 km²

Başkent: Ankara

Resmi Dil: Türkçe

Para birimi: Türk Lirası

Kaynak: [Avrupa Birliği İnternet Sitesi](#) (europa.eu)

Siyasi Yapı

Türkiye Cumhuriyeti, siyasi sistemi 1923’te kurulan laik, demokratik ve anayasal bir cumhuriyettir. Türkiye; Birleşmiş Milletler, NATO, AGİT, OECD, İKT ve Avrupa Konseyi üyesi bir devlet olup, ayrıca, Avrupa Birliğine adaydır.

Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), yürütme yetkisi hükümet, yargı yetkisi de yasama ve yürütmeden bağımsız olarak yargı tarafından kullanılır.

Devlet Başkanlığı görevi, Türkiye Büyük Millet Meclisince yedi yıllık bir süre için seçilmiş olan [Cumhurbaşkanı](#) tarafından yürütülmektedir. Anayasada 5678 sayılı ve 31 Mayıs 2007 tarihli kanun ile yapılan değişiklikle birlikte Cumhurbaşkanının, beş yıllık bir görev süresi için doğrudan halk tarafından seçilmesi kararlaştırılmıştır. Bu düzenleme, halkoyuna sunulmuş ve % 69 oranında destek alarak kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanı seçilebilmek için milletvekili olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Yürütme işlevini Başbakan ve [Bakanlar Kurulu](#) yerine getirmektedir. Başbakan milletvekilleri arasından görevlendirilirken, bakanlar ise Başbakan tarafından milletvekilleri ya da milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olmakla birlikte milletvekili olmayanlar arasından gösterilen adaylar arasından seçilmektedir. Bakanlar Kurulunun programı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunur ve güvenoyuna başvurulur. Mevcut Başbakan 2002 ve 2007 yıllarında yapılan genel seçimlerde meclis çoğunluğunu elde eden Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanıdır.

Yasama yetkisi 81 ili temsil eden 550 sandalyeli TBMM tarafından kullanılmaktadır. Mevcut [TBMM](#) yüzde 10 ülke barajının uygulandığı orantılı temsil sistemine göre dört yıllık bir süre için seçilmiştir. Anayasada 5678 sayılı ve 31 Mayıs 2007 tarihli kanun ile yapılan değişiklikle birlikte seçimler dört yılda bir yapılacaktır.

Yargı sisteminin bağımsızlığı ve tarafsızlığı [Anayasada](#) hükme bağlanmıştır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasına müdahale edemez. Yasama ve yürütme mercileri mahkemelerin kararına uymak zorundadır. Yargı sistemi üst düzeyde yapılandırılmıştır. Türk mahkemelerinde jüri sistemi bulunmamaktadır. Hakimler, savcı ve avukatların sundukları deliller ışığında karar vermektedir. Bütün kararlar bir üst mahkemede temyize götürülebilmektedir.

Cumhurbaşkanı: [Abdullah GÜL](#) (28 Ağustos 2007’den itibaren)

Başbakan: [Recep Tayyip ERDOĞAN](#) (14 Mart 2003’ten itibaren)

Bilgi Toplumu Göstergeleri

İnternet erişimine sahip hane oranı *: % 24.5 (2008)

İnternet erişimine sahip işletmelerin oranı: -

Haftada en az bir kez İnternet kullanan bireylerin oranı: % 12 (2005)

Genişbant İnternet bağlantısı olan hanelerin oranı: % 2 (2005)

Genişbant İnternet bağlantısı olan işletmelerin oranı: -

Son üç ay içinde çevrimiçi alışveriş yapan bireylerin oranı: % 1 (2005)

Bir önceki yıl çevrimiçi sipariş alan işletmelerin oranı: -

Kamu kurumlarıyla iletişimde İnterneti kullanan bireylerin oranı:

Bilgi edinme: % 5.2

Belge indirme: % 1.5

Doldurulan belgeyi gönderme: % 0.8 (2005)

Kamu kurumlarıyla iletişimde İnterneti kullanan işletmelerin oranı:

Bilgi edinme: -

Belge indirme: -

Doldurulan belgeyi gönderme: -

* Kaynak: [2009 Türkiye İlerleme Raporu](#)

Kaynak: [Avrupa Birliği İstatistik Ofisi \(Eurostat\)](#)

Editör Notu: Bu bölümde yer verilen istatistikler, bu baskının hazırlandığı dönemde Eurostat’ta bulunan istatistikleri yansıtmaktadır.

TARİHÇE

Başlıca Gelişmeler ve Dönüm Noktaları (ters sıra ile kronolojik sıralama)

Güncel gelişmeler için [ePractice e-Devlet duyurularına](#) bakınız

Yeni Gelişmeler

Kasım 2009

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ve SMS Bilgi Sistemi, 2009 yılında gerçekleştirilen 4. Avrupa e-Devlet Ödülleri yarışmasında; Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) ve Garanti ve Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi hizmetleri de en iyi uygulamalar kategorisinde finalist olarak seçilmiştir.

Yarısmada SMS Bilgi Sistemi Kamuoyu ödülü kategorisinde birinciliğe layık görülmüştür. UYAP’ın bir parçası olan SMS Bilgi Sistemi ile vatandaşlar ve avukatlar SMS mesajları ile davalar ve dava dosyaları hakkında bilgi alabilmekte, duruşma tarihlerini öğrenebilmekte, icra takibi hakkında bilgi alabilmekte ve davalardaki son gelişmeleri takip edebilmektedir. Böylelikle vatandaşlar, mahkemelere gitmeden kendileriyle ilgili her türlü adli işlem hakkında anında bilgilendirilmektedir.

Ekim 2009

- ▶ Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS27 Ekim 2009 tarihinde Devlet Bakanı Hayati YAZICI tarafından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğünde [kamuoyuna tanıtılmıştır](#). SOYBİS ile kamu kurumları, sosyal yardım için başvuran kişiye ait, farklı kamu kurumlarında bulunan bilgilere erişebilir hale gelmiştir. Sistem uygulamaya konmadan önce başvuru sahiplerinden yardıma muhtaç olduklarını kanıtlamaları istenirken, sistemin devreye girmesinden sonra vatandaşlardan yalnızca kimlik bilgileri talep edilmektedir.
- ▶ Ekim 2009’da yayımlanan [Türkiye 2009 İlerleme Raporunda](#), Türkiye'nin elektronik iletişim alanındaki ulusal mevzuatını AB düzenleyici çerçevesine uyumlaştırmasında ilerleme kaydettiği ifade edilmiştir.

Temmuz 2009

- ▶ Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik, Bakanlar Kurulu tarafından 31 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Yönetmelik, kamu kurumlarının bilgi ve veritabanlarını paylaşması, kamu kurumlarında bulunan bilgi ve belgelerin vatandaşın tekrar istenmemesi, kurumların hizmet sunumu ile ilgili belgeleri elektronik ortama taşımaları gibi hususlarda kamu kurumlarına yükümlülükler getirmektedir.
- ▶ Üçüncü Nesil Mobil Hizmetlere (3G) ilişkin yetkilendirme süreci Nisan 2009’da tamamlanmış ve 3 işletmeci 3G hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiştir. 3G hizmet sunumuna Temmuz 2009 sonunda başlanmıştır.

Haziran 2009

Milli Eğitim Bakanlığı 2009-2010 eğitim-öğretim yılında okula yeni başlayan öğrencilerin kimlik ve adres bilgilerini, Kimlik Paylaşım Sistemi vasıtasıyla MERNİS, Adres Kayıt Sistemi ve e-Okul veritabanları arasında veri paylaşımı ve birlikte çalışabilirliğin sağlanmasıyla, elektronik ortamda almış ve otomatik olarak ikametlerine en yakın okula kayıtlarını gerçekleştirmiştir.

Mart 2009

- ▶ Yüksek Seçim Kurulu tarafından 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna dayanarak Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü Sistemi (SEÇSİS) hayata geçirilmiştir. 2009 yılında yapılan yerel yönetim seçimlerinde Yüksek Seçim Kurulu, vatandaşların kimlik ve adres bilgilerini Kimlik Paylaşım Sisteminden elektronik ortamda alarak seçmen kütüklerini otomatik olarak güncellemiştir. Böylelikle, vatandaşlar seçmen kütüklerine kaydolmak için ayrıca başvurmak zorunda kalmamıştır. Bu şekilde, tekil tanımlayıcı olarak TC kimlik numarası kullanılmasıyla mükerrer oy kullanımının da önüne geçilmiştir.
- ▶ Dünyadaki ekonomik krize karşı alınan önlemlere paralel olarak, bilgisayar ve bazı bilgisayar parçalarından alınan yüzde 18’lik KDV 2009 yılı Haziran ayı sonuna kadar geçici olarak yüzde 8’e indirilmiş, bu süre daha sonra 3 ay daha uzatılmıştır.

Şubat 2009

- ▶ Bilgi Toplumu Stratejisinde öngörülen tedbirler çerçevesinde, İnternet hizmetleri üzerindeki, daha önce sabit hizmetler için % 15, mobil hizmetler için de %25 olan Özel İletişim Vergisi 18/02/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanun ile % 5’e indirilmiştir.
- ▶ İlk sürümü Ağustos 2005’te yayımlanan Birlikte Çalışabilirlik Esasları Rehberinin ikinci sürümü Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Bilgi Toplumu Dairesi tarafından hazırlanarak 28 Şubat 2009 tarihinde yayımlanmıştır.

2001-2008 Dönemindeki Gelişmeler

2008

- ▶ [e-Devlet Ana Kapısı](#), 18 Aralık 2008 tarihinde hizmete açılmıştır. Portal ile, 70 milyon vatandaş ve iş dünyasına, tek noktadan çevrimiçi hizmet sunumu amaçlanmıştır. e-Devlet Kapısı, bunun yanı sıra, kamu kurumları arasında bilgi ve belge paylaşımına da imkan sağlayacaktır.
- ▶ 5 Aralık 2008 tarihinde kamu alımlarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkan sağlayan 5812 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yayımlanmıştır.
- ▶ 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu 10 Kasım 2008 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun AB müktesebatına uyum için temel oluşturmaktadır.
- ▶ Kasım 2008’de yayımlanan [Türkiye 2008 İlerleme Raporuna](#) göre elektronik haberleşme ve bilgi teknolojileri alanında ilerleme kaydedilmiştir. Haziran 2008 itibarıyla, sabit telefon abonelerinin toplamı 18 milyona ulaşmış olup sabit telefon abone yoğunluğu yaklaşık % 25 olarak gerçekleşmiştir. 63.6 milyon kullanıcı sayısına ulaşan mobil iletişimde mobil telefon abone yoğunluğu % 90 olmuştur. İnternet abone sayısı ise 5.3 milyonu genişbant (ADSL) olmak üzere 5.4 milyona ulaşmıştır.
- ▶ Adres Kayıt Sisteminin Uygulanması hakkındaki Başbakanlık Genelgesi 21 Mayıs 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Genelgeye göre, kamu kurum ve kuruluşları Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden Adres Kayıt Sistemini kullanacaklardır. Genelge kamu hizmetlerinin sunumu için daha önce vatandaşlardan talep edilen yerleşim yeri ve diğer adres belgesi (ikametgah il mühaberi) ile nüfus kayıt örneği istenmeyeceğini; kamu kurumlarının bu belgeleri, Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden elektronik ortamda temin edeceklerini hüküm altına almıştır.
- ▶ Gelir İdaresi Başkanlığı, 14 Mayıs 2008 tarihinde elektronik faturaya imkan tanıyan bir Genelge yayımlamıştır. Genelge, elektronik ortamda tutulan faturaların muhafazası ve ibrazı ile ilgili esasları belirlemektedir. Genelgeye göre, elektronik ya da manyetik ortamda güvenli elektronik imza ile imzalanmış faturalar elektronik formatta tutulabilmektedir. Genelgede, elektronik ortamda tutulan faturaların kağıt üzerinde tutulma zorunluluğu olmayacağı da belirtilmektedir.

- ▶ Dünya Bankası 3 Mayıs 2008 tarihinde [Tapu ve Kadastro Modernizasyon Projesi](#) için 203 milyon dolar (130.5 milyon Avro) tutarında kredi verilmesini onaylamıştır. Proje, tapu ve kadastro hizmetlerinde etkinlik ve verimliliği hedeflemektedir. Sektör Yöneticisi ve projenin İş Grubu Lideri Wael Zakout’a göre, proje, zaten iyi işleyen bir mülkiyet hakları rejimine sahip olan, ancak tapu ve kadastro bilgilerini vatandaş, işletmeler ve diğer sektörler için daha üst düzeyde kullanarak taşınmaz bilgilerine e-devlet platformu üzerinden erişim imkanı sağlamak isteyen Türkiye’de, Dünya Bankasının, arazi yönetimi ve kadastro alanındaki yeni nesil faaliyetlerini teşkil edecektir.

2007

- ▶ 198 ülkedeki kamu İnternet sitelerini değerlendiren yedinci [Küresel e-Devlet Raporuna](#) göre Türkiye’nin kamu İnternet siteleri 9. sırada yer almaktadır. Türkiye, İngiltere (5 inci) ve Portekiz (7 nci) gibi Asyalı ve Kuzey Amerikalı lider ülkelerle ilk 10 sırayı paylaşmaktadır. Türkiye, bir önceki yılın sonuçları ile kıyaslandığında 18 sıra birden yükselerek Avrupa ülkelerini geride bırakmıştır. Değerlendirme Haziran-Temmuz 2007 döneminde Rhoad Island ABD’de yerleşik olan Brown Üniversitesi Kamu Politikaları Merkezinden Profesör Darrell M. West ve bir grup araştırmacı tarafından yapılmıştır. 7. e-Devlet Küresel Raporu bulguları sağlık, vergi, eğitim vb. hizmetlerden sorumlu kurumlar dahil olmak üzere yasama, yürütme ve yargı organlarına ait 1.697 ulusal resmi İnternet sitesinin değerlendirilmesine dayanmaktadır.
- ▶ Elektronik vatandaşlık kartına ilişkin Başbakanlık Genelgesi 04 Temmuz 2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Biyometrik unsurlar da içerecek olan elektronik vatandaşlık kartı kimlik doğrulama amacıyla kullanılacaktır. Biyometrik unsurlar sadece kart üzerinde tutulacaktır. Vatandaşlık kartı öncelikle sosyal güvenlik alanında bir pilot proje olarak uygulanacak ve pilot uygulamanın sonuçlarına göre yaygınlaştırma çalışmaları yapılacaktır.
- ▶ Haziran 2007’de OECD tarafından Türkiye’de e-Devlet Raporu yayımlanmıştır. Rapora göre Türkiye e-devlet uygulamalarında önemli ilerlemeler kaydetmektedir. OECD, yatırımın geri dönüşü, kapsamlı düzenleyici çerçeve ve dolayısıyla İnternet erişimi ve genişbantın gelişimi konularını Türkiye’de e-Devlet çalışmalarının önündeki zorluklar olarak nitelemektedir.
- ▶ 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun 23 Mayıs 2007 tarihli ve 26530 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun İnternet ortamında işlenen bazı özel suçlarla, İnternet sitelerine erişimi engelleyerek mücadele amacını taşımaktadır. Bu özel suçlar Türk Ceza Kanununda düzenlenmiştir. Erişimin engellenmesi kararı, çocukların cinsel istismarı ve müstehcenlik ile ilgili haller dışında, hakim tarafından verilmektedir. Çocukların cinsel istismarı ve müstehcenlik suçları ile ilgili durumlarda Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı re’sen İnternet sitesinin yayını durdurmaya yetkilidir. Erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Kanun ile içerik, yer ve erişim sağlayıcılarının yükümlülükleri de düzenlenmiştir.
- ▶ Bilgi toplumunun yönetimine ilişkin kurumsal yapı Bilgi Toplumu Stratejisi çerçevesinde 3 Nisan 2007 tarihli Başbakanlık Genelgesi ile yeniden düzenlenmiştir. e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu, Milli Eğitim Bakanı ve kamu kurumlarının üst düzey yöneticilerin katılımı ile güçlendirilmiştir. Ayrıca, kamu kurumlarında e-dönüşüm çalışmalarını koordine edecek dönüşüm liderlerinin katılımı ile Dönüşüm Liderleri Kurulu oluşturulmuştur. Diğer yandan, Danışma Kurulu, Türkiye’nin bilgi toplumuna dönüşüm çalışmalarında ve stratejinin uygulanması sürecinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının (STK) görüş ve önerilerinin ortak bir zeminde paylaşılması ve değerlendirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmiştir.
- ▶ 20 Mart 2007 tarihinde ulusal düzeyde Öğretmenler için Hizmetiçi Eğitim Programı başlatılmıştır. Program, öğretmenlerin eğitim materyali üretiminde BİT araçlarını kullanabilmesini amaçlayan yeni bir mesleki gelişim programıdır. Bu programı bitiren öğretmenler BİT temelli öğrenim materyallerini kendileri üretilen diğer meslektaşları ile paylaşabilmektedir.
- ▶ Kamu İnternet Siteleri Standartları İle İlgili Başbakanlık Genelgesi 27 Ocak 2007 tarihinde yayımlanmıştır. Genelgenin eki Kamu Kurumları İnternet Siteleri Standartları Kılavuzu kamu

kurumlarının İnternet sitelerinin görsel, hizmet kalitesi, içerik, güvenlik, kimlik yönetimi ve kullanılabilirlik hususları açısından standardizasyonunun sağlanması konularında genel prensipleri belirlemektedir.

2006

- ▶ Türkiye Yatırım Portalı Temmuz 2006’da kurulmuştur. Türkiye'nin uluslararası yatırımcılara sunduğu fırsatlara ve yatırım sürecinde ihtiyaç duydukları bilgilere kolay erişim sağlayan platform, yatırımcılara uluslararası iş stratejileri çerçevesinde Türkiye'nin sağlayabileceği avantajlara ilişkin her türlü bilgi ve veriyi sunmaktadır.
- ▶ Ulusal Bilgi Toplumu Stratejisi 28 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Strateji ile Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm süreci yedi temel stratejik öncelik çerçevesinde yürütülecektir. Bunlar; Sosyal Dönüşüm, BİT'in İş Dünyasına Nüfuzu, Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü, Kamu Yönetiminin Modernizasyonu, Küresel Rekabetçi Bilgi Teknolojileri Sektörü, Rekabetçi, Yaygın ve Ucuz İletişim Altyapı ve Hizmetleri ile Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesidir. Strateji bu yedi öncelik altında 111 eylem içeren bir Eylem Planına sahiptir. Strateji vatandaşlar, kamu yönetimi, iş dünyası ve STK'lar için, diğer bir ifadeyle toplumun tüm unsurları için temel referans belgesi olacaktır.
- ▶ Milli Eğitim Bakanlığı [e-Okul](#) isimli kapsamlı bir projeyi Mayıs 2006’da başlatmıştır. Bu proje çerçevesinde, öğrencilerin sınıf ve branşları gibi okul kayıtları, MERNİS veri tabanındaki kimlik bilgileri ile ilişkilendirilerek merkezi bir bilgi sistemine kaydedilmiştir. Bu amaçla tekil tanımlayıcı kimlik numarası kullanılmıştır. Resmi okullarda okuyan bütün öğrencilerin yakın bir tarihte sisteme kaydedilmesi hedeflenmiştir. Okullar arası öğrenci transferi sistem tarafından elektronik olarak gerçekleştirilmektedir.
- ▶ Türkiye'nin e-Devlet Kapısına ilişkin yeni gelişmeler kaydedilmiştir. 20 Nisan 2006’da Bakanlar Kurulu kararı ile e-Devlet Kapısının kurulması, işletilmesi ve yönetilmesi görevi TÜRKSAT A.Ş.’ye verilmiştir. Böylece, Türk Telekom'un özelleştirilmesinden sonra ortaya çıkan hukuki ve idari engeller ortadan kaldırılmıştır.

2005

- ▶ Kasım 2005’te Türk Telekom ile OYAK Teknoloji (OYTEK) ve merkezi Singapur’da bulunan ortağı CrimsonLogic ile tek noktadan kamu hizmeti sunumunun gerçekleştirileceği e-Devlet Ana Kapısının teknik altyapısının kurulması için 20 milyon Avro’luk bir anlaşma imzalamıştır. Portal ile 70 milyon vatandaşın tek bir noktadan e-devlet hizmetlerine ulaşması hedeflenmektedir. e-Devlet Kapısı vatandaş ve işletmelerin yanında üçüncü bir grup olan kamu kurum ve kuruluşlarına da birbirleriyle iletişim kurma ve bilgi alışverişi yapma imkanı verecektir.

Aynı ay içinde (Kasım 2005), 2004 yılında yayımlanan Elektronik İmza Kanununda yetkili kılınan Telekomünikasyon Kurumu, üç Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısını (daha sonra sayı dörde çıkmıştır) yetkilendirmiştir. Bunlardan Kamu Sertifikasyon Merkezi tüm kamu kurumlarına elektronik sertifika tedarik etmekle görevlidir.

- ▶ Ağustos 2005’te DPT Bilgi Toplumu Dairesi tarafından Birlikte Çalışabilirlik Esasları Rehberi yayımlanmıştır. Rehber, kamu kurumlarının elektronik ortamda bilgi ve belge paylaşabilen bilgi sistemleri kurmasına imkan verecektir.
- ▶ Mayıs 2005’te Ulusal Bilgi Toplumu Stratejisi hazırlanması için DPT ile Peppers and Rogers Danışmanlık Firması arasında sözleşme imzalanmıştır. Strateji 2006-2010 yıllarını kapsayacak olup, kamu kurumlarınca uygulanacak bir de eylem planı içerecektir.
- ▶ Nisan 2005’te, 2003-2004 Kısa Dönem Eylem Planının devamı olarak [2005 Eylem Planı yayımlanmıştır](#). Plan 50 eylem içermektedir.
- ▶ Şubat 2005’te, vatandaşlara ait tekil tanımlayıcı kimlik numarasına dayalı MERNİS veritabanındaki bilgilerin İçişleri Bakanlığı ile diğer bakanlıklar ve kamu kurumları arasında paylaşılması amacıyla Kimlik Paylaşım Sistemi hayata geçirilmiştir.

2004

- ▶ Ekim 2004’te, vergi beyannamelerinin İnternet üzerinden alınmasına başlanmıştır. Gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin 2005 yılının başından itibaren İnternet üzerinden gönderilebilmesi beklenmektedir.
- ▶ [Maliye Bakanlığı](#), Temmuz 2004’te, idari iş süreçlerinin modernleştirilmesi ve kolaylaştırılması için vatandaşların vergi iade beyannamelerini İnternet üzerinden yapabileceği ve kayıtdışı ekonomi ile mücadele edilmesine imkan verecek, ulusal düzeyde bir iletişim ağı çalışması başlatmıştır. 52 milyon Avro’luk proje ile, 326 vergi dairesi ulusal iletişim ağına bağlanacak ve elektronik imzanın uygulanabilmesi için gerekli donanım ve yazılım sağlanacaktır. Proje 2005 yılı yaz aylarında tamamlanacaktır.
- ▶ Tüketici Hakları Kanunu 23 Haziran 2004’te yürürlüğe girmiştir. Kanun, diğer bazı hususların yanı sıra e-ticaret ile ilgili düzenlemeler içermektedir.
- ▶ Resmi ve özel kesim işverenlerinin, çalışanlar için aylık prim ve hizmet belgelerini elektronik ortamda göndermesine imkan tanıyan e-Bildirge Projesi uygulamaya konmuştur. e-Bildirge, Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin İnternet ortamında SSK’ya gönderilmesi ve tahakkuk eden borçların otomatik ödeme veya İnternet bankacılığı yoluyla tahsil edilmesine imkan veren bir uygulamadır.
- ▶ Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Nisan 2004’te yürürlüğe girmiştir. Ancak, uygulama süreçleri henüz tamamlanmamıştır.

2003

- ▶ [e-Dönüşüm Türkiye Projesi](#) çerçevesinde hazırlanan [Kısa Dönem Eylem Planı \(KDEP\)](#) Aralık 2003’te bir Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir. KDEP’te, 23’ü e-devlet ile ilgili olmak üzere, 8 başlık altında 73 eylem bulunmaktadır.
- ▶ Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak 25 Haziran 2003 tarihinde TBMM’ye sevk edilen 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Ekim 2003’te Meclis tarafından kabul edilmiştir.
- ▶ Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Taslağı, Temmuz 2003’te, TBMM AB Uyum Komisyonu ve Adalet Komisyonundan geçmiştir.
- ▶ 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile [e-Dönüşüm Türkiye Projesi](#)’nin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları belirlenmiştir. Projenin ilanı ve Devlet Planlama Teşkilatının projenin koordinasyonu ile görevlendirilmesinden sonra Şubat 2003’te, bu görevi yürütmek üzere [Devlet Planlama Teşkilatı](#) bünyesinde [Bilgi Toplumu Dairesi](#) kurulmuştur.
- ▶ Nüfus bilgileri ve nüfus olaylarının otomasyonuna yönelik [Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi \(MERNİS\)](#) Ocak 2003’te uygulamaya konmuştur.

2002

- ▶ Hükümet, Aralık 2002’de, ekonomik sorunları çözerek ülkeye ekonomik katma değer kazandırmayı ve toplumsal refahı artırmayı öncelikli hedef alan Acil Eylem Planını başlatmıştır. Bu planın önemli unsurlarından biri, Türkiye’nin bilgi toplumuna geçişini amaçlayan, [e-Dönüşüm Türkiye Projesi](#)’dir. Söz konusu projeden üst düzeyde e-Bakan fonksiyonunu icra eden bir Başbakan Yardımcısı sorumlu olup projenin koordinasyonu ile ilgili olarak [DPT](#) Müsteşarlığı görevlendirilmiştir.
- ▶ Nüfus müdürlüklerini Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne bağlayan [MERNİS](#) iletişim ağı uygulamasına Ocak 2002’de başlanmıştır.

2000 Yılı ve Öncesine İlişkin Gelişmeler

- ▶ Maliye Bakanlığı tarafından 1998’de başlatılan Vergi Dairesi Otomasyon Projesi (VEDOP) ilk e-devlet projelerinden biridir. VEDOP tüm ülke çapındaki vergi dairelerinin otomasyonuna yönelik bir proje olarak başlatılmıştır.
- ▶ Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNIS) 1998’de başlatılmıştır. Yaklaşık 120 milyon kişinin nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamına aktarılması işlemi 1999’da, yazılım geliştirilmesi işlemi de 2000 yılında tamamlanmıştır. Her vatandaşa 11 haneden oluşan tekil tanımlayıcı kimlik numarası verilmesi işlemi aynı yıl gerçekleştirilmiştir.

e-DEVLET STRATEJİSİ

Temel stratejik hedef ve ilkeler

Türkiye’nin e-devlet ulusal yaklaşımı, her ne kadar merkezi kamu kurumları ve yerel yönetimler tarafından birçok e-devlet türü uygulamalar yapılmış ise de, merkezi olarak tanımlanabilir. Türk yetkilileri e-devlet strateji ve politikalarının merkezi bir yaklaşımla hazırlanıp koordine edilmesi gerektiğine inanmaktadır (bak. OECD Ülke Raporu: Türkiye, DPT Bilgi Toplumu Dairesi, 2004). Genel politika ve stratejiler belirlendikten sonra, uygulama merkezi idaredeki kamu kurumlarına bırakılmaktadır. Bu yaklaşım birlikte işler ve güvenli bilgi sistemlerine imkan tanıyan ortak bir anlayış oluşturmaktadır.

Ancak, değişik kamu kurumlarının bağımsız uygulamaları yıllardır sürmektedir. Bu bağımsız uygulamaları birleştirmeye yönelik entegre bir e-devlet yaklaşımı son zamanlarda Hükümetin gündemine girmiştir. Daha önce, e-devlet konularında politika oluşturulması; birlikte işlerlik, tek kapı, erişim kanalları, vb. önemli unsurların ihmal edilmesine yol açacak derecede belirsizdi. Bu durum, e-Dönüşüm Türkiye Projesinin başlatılmasının da gerekçesini oluşturmaktadır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi (e-DTr)

58. ve 59. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planında [e-Dönüşüm Türkiye Projesine](#) yer verilmiştir. 2003 yılında başlatılan proje ile Türkiye’nin bütün vatandaşlar, işletmeler ve kamu kurumlarıyla uyumlu ve entegre bir yapıda bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin yürütülmesi amaçlanmıştır.

Projenin amaçları, e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu tarafından kabul edilen Bilgi Toplumuna Dönüşüm Politika Belgesi çerçevesinde çizilmiştir. Türkiye’nin Bilgi Toplumuna Dönüşüm vizyonunu gösteren Politika Belgesi Danışma Kurulu’nun katkıları ile kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının ortak çabasıyla hazırlanmıştır.

[e-Dönüşüm Türkiye Projesi’nin](#) politika oluşturma sorumluluğu ve üst düzey koordinasyonu DPT Müsteşarlığına verilmiş ve [DPT](#) bünyesinde bu görevi yürütmek üzere Şubat 2003’te [Bilgi Toplumu Dairesi](#) kurulmuştur. Politika ve stratejilerin oluşturulması, teknik altyapı ve bilgi güvenliği, eğitim ve insan kaynakları, hukuki altyapı, standartlar, e-devlet, e-sağlık ve e-ticaret bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin temel bileşenleri olarak kabul edilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin temel hedefleri 27 Şubat 2003 tarihli ve 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- ▶ Bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları ve mevzuatının, öncelikle Avrupa Birliği müktesebati çerçevesinde gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi,
- ▶ e-Avrupa+ Eylem Planı kapsamında aday ülkeler için öngörülen eylem planının ülkemize uyarlanması,
- ▶ Vatandaşın, bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla, kamusal alandaki karar alma süreçlerine katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi,
- ▶ Kamu idaresinin, şeffaf ve hesap verebilir hale getirilmesine katkıda bulunulması,
- ▶ Kamu hizmetlerinin sunumunda, bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde yararlanılarak iyi yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesine katkıda bulunulması,
- ▶ Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması,
- ▶ Bilgi ve iletişim teknolojisi alanında kaynak israfını azaltmak amacıyla, kamunun mükerrerlik arz eden veya örtüşen ilgili yatırım projelerinin bütünleştirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yatırımcı kamu kuruluşları arasında gerekli koordinasyonun sağlanması,
- ▶ Sektördeki özel sektör faaliyetlerine yukarıdaki ilkeler ışığında yol gösterilmesi

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin başlangıcından itibaren, 2003-2004 Kısa Dönem Eylem Planı ve 2005 Eylem Planı hazırlanmış ve başarıyla uygulanmıştır.

2003-2004 dönemini kapsayan [Kısa Dönem Eylem Planı](#) Aralık 2003’te Başbakanlık Genelgesi ile yayımlanmıştır. Eylem Planı, kamu kurumları ve STK’ların işbirliğinde yürütülecek 23 e-devlet eylemi içermiştir. Plan, öncelikle kamu hizmetlerinin geliştirilmesi ve hizmetlerin bir portal üzerinden sunulması için strateji hazırlanması üzerinde odaklanmıştır. Hizmetlerin bir portal üzerinden sunulmasının yanı sıra, hizmetlerin vatandaşların ihtiyaçları gözönünde bulundurularak hizmet süreçlerinin yeniden yapılandırılması da önemli bir unsur olarak değerlendirilmiştir.

Mart 2005’te Kısa Dönem Eylem Planının devamı olarak, [e-Dönüşüm Türkiye 2005 Eylem Planının](#) uygulanmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede, bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik çeşitli eylemler tanımlanmıştır. Her iki eylem planında, kamu kurumları arasında elektronik ortamda etkin bilgi paylaşımı sağlanması ile e-imza ve bilgi edinme hakkı gibi alanlarda yasal altyapı oluşturulmasına özel önem verilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin hayata geçirilmesi ile kamu hizmetlerinde BİT’in kullanımı yaygınlaşırken vatandaş ve işletmelerin bu teknolojilerin sunduğu olanaklar konusundaki farkındalıklarında ve hizmet taleplerinde de önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler İnternete olan talebi ve dolayısıyla genişbant altyapı yatırımlarını önemli ölçüde arttırmıştır. 2005 yılı sonu itibarıyla, genişbant İnternet abonesinin sayısı 1.5 milyona ulaşmıştır.

Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010)

e-Dönüşüm Türkiye Projesi eylem planlarının kısa dönem hedefleri ile bağlantılı olarak, 2005 yılında Türkiye’nin gelecek yıllara yönelik Bilgi Toplumu Stratejisinin belirlenmesi amacıyla bir girişim başlatılmıştır. Bu, Türkiye’nin BİT’ten etkin bir şekilde yararlanması ve bilgi toplumuna dönüşümün gerçekleştirilmesi için orta ve uzun vadeli strateji ve hedeflerinin belirlenmesine yönelik bir girişimdir. Sonuç olarak, [Bilgi Toplumu Stratejisi](#) Yüksek Planlama Kurulu kararı ile Temmuz 2006’da kabul edilmiştir. Stratejide e-devlet ile ilgili iki ana stratejik öncelik bulunmaktadır: Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü ve Kamu Yönetiminde Modernizasyon. Bu öncelikler altında belirli hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için belirlenmiş eylemler bulunmaktadır.

- ▶ **Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü** kapsamında kamu hizmetleri, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yardımıyla, kullanımı yoğun ve getirisi yüksek hizmetlerden başlamak üzere elektronik ortama taşınacak, aynı zamanda iş süreçleri kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılarak hizmet sunumunda etkinlik sağlanacaktır. Bu bağlamda: elektronik ortamda sunulan hizmetlerin sayısı ve gelişmişlik seviyesi, elektronik ortamda sunulan hizmetlerin kullanımı ve memnuniyet düzeyi artırılabilecektir.
- ▶ **Kamu Yönetiminde Modernizasyon** önceliği altında bilgi ve iletişim teknolojileriyle desteklenen kamu yönetimi reformu öngörülmüştür. Bu stratejinin uygulanmasıyla, verimliliği ve vatandaş memnuniyetini öncelikli olarak gözetilen, ülke koşullarına uygun örgüt ve süreç yapılanmalarına sahip, bilgi ve iletişim teknolojileri desteğiyle etkin bir e-devlet modeli geliştirilecektir. Bu kapsamda, kamu cari harcamalarında önemli mali kaynak tasarrufu sağlanacak ve gelirler artacak, karar alma süreçleri bilginin etkin kullanımıyla gelişecek, kamu hizmetlerinden memnuniyet derecesi yükselecek ve proje uygulamalarında başarı oranı da artacaktır.
- ▶ Bilgi Toplumu Stratejisi, doğrudan veya dolaylı olarak Türkiye’de genişbant altyapısının geliştirilmesi ve kullanımını amaçlayan birçok eylemi içermektedir. e-Devlet, e-öğrenme, e-sağlık gibi alanlardaki birçok eylem genişbant hizmetlerine büyük bir talep oluşturacak ve işletmecilerin genişbant erişim altyapılarına yatırım yapmasını teşvik edecektir. Kamu genişbant alımlarının toplulaştırılmasıyla ölçek ekonomisinden istifade edilecek ve genişbant altyapısının kırsal bölgelere yaygınlaşması sağlanacaktır.

Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010) Eylem Planı ile desteklenmiş ve [Eylem Planı Strateji](#) ile birlikte Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile Temmuz 2006’da onaylanmıştır. Eylem Planı, Bilgi Toplumu Stratejisi kapsamında belirlenen stratejik amaç ve hedeflere ulaşılmasını sağlamak üzere, stratejinin uygulama

döneminde hayata geçirilecek faaliyet ve projeleri içermektedir. Eylem Planında Kamu Yönetiminde Modernizasyon stratejik önceliği altında aşağıdaki temalarla ilgili 21 farklı eylem bulunmaktadır:

- ▶ Bilgi Toplumu Kurumsal Yapılanması ve Yönetişim
- ▶ Ortak Teknoloji Altyapı ve Hizmetleri
- ▶ Etkin Tedarik Yönetimi
- ▶ Veri ve Bilgi Yönetimi
- ▶ Elektronik İletişim
- ▶ İnsan Kaynağı ve Yetkinlik Gelişimi
- ▶ Güvenlik ve Kişisel Bilgilerin Mahremiyeti

Nihai hedef; verimliliği ve vatandaş memnuniyetini öncelikli olarak gözeten, ülke koşullarına uygun örgüt ve süreç yapılanmalarına sahip etkin bir e-devlet oluşumunun bilgi ve iletişim teknolojileri desteğiyle geliştirmektir.

Bilgi Toplumu Stratejisi kapsamında 2006-2010 döneminde gerçekleştirilecek, projeler bu dönemde uygulanacak tüm proje ve çalışmaları kapsamamaktadır. Bir ihtiyaçtan doğan ve Strateji ile uyumlu kamu projeleri, eylem planında olmasalar bile, yatırım programı hazırlama esasları çerçevesinde yürütülecektir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007 – 2013)

[Dokuzuncu Kalkınma Planı \(2007 – 2013\)](#), Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 28 Haziran 2006 tarihinde 877 sayılı Kanun ile kabul edilmiştir. Bu plan, gelecek yıllar için ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkenin bütüncül bir şekilde gerçekleştireceği değişimi gösteren Türkiye'nin temel politika dokümanıdır.

Planda yer alan e-Devlet Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Etkinleştirilmesi bölümü, kamu hizmetlerinin vatandaşlara hızlı, kesintisiz ve yaygın sunumu için, BİT'in azami ölçüde kullanılacağını vurgulayan Türkiye'nin üst düzey e-devlet politika yaklaşımını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda; etkin, birlikte işler, entegre ve güvenli e-devlet yapısı ile temel kamu hizmetleri elektronik ortamda sunulacaktır. Ayrıca, gerçek ve tüzel kişiler için tekil tanımlayıcı numaraya dayanan bilgi sistemleri oluşturulacaktır. Aynı şekilde, sayısal ortamda bilgi paylaşımına imkan sağlayacak entegre bir e-devlet yapısı oluşturulacaktır. Kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunumunda, sık kullanılan ve getirisi yüksek olan hizmetlere öncelik verilerek tek bir portaldan sunulması sağlanırken, iş süreçleri hizmetlerde etkinlik sağlanması amacıyla kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılacaktır.

Dokuzuncu Kalkınma Planında ortaya konan politika hedefleri üç yıllık dönemler için hazırlanan Orta Vadeli Programlar ile Yıllık Programlarda somutlaştırılmaktadır.

e-DEVLET HUKUKİ ÇERÇEVESİ

e-Devlete ilişkin temel hukuki düzenlemeler

e-Devlet Mevzuatı

Türkiye’de özel ve tek bir e-devlet yasası bulunmamaktadır.

Bilgi Edinme Hakkına İlişkin Mevzuat

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (Kanun No: 4982)

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak 25 Haziran 2003 tarihinde TBMM’ye sevk edilen 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Meclis tarafından Ekim 2003’te kabul edilmiş ve Mayıs 2004’te yürürlüğe girmiştir. Kanun, 24 Ocak 2004 tarihli ve 25356 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Dilekçe ve Bilgi Edinme Hakkının Kullanılması hakkında 2004/12 sayılı Başbakanlık [Genelgesi](#) ile desteklenmiştir.

Kanun, vatandaş ve tüzel kişilere, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından bilgi edinme hakkı vermektedir. Türkiye’de ikamet eden yabancılar ile Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde bu Kanun hükümlerinden yararlanabilmektedir. Kanuna göre, kamu kurumları kendilerinden istenen bilgi/belgelerin onaylı kopyasını 15 gün içinde talep sahibine vermekle sorumlu tutulmaktadır. İstenen bilgi veya belgenin kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı hallerde, başvuru sahibinin belgeyi ilgili kurumda incelemesine izin verilecektir. Sözlü başvurular da mümkün olduğunca kısa süre içerisinde nezaket kuralları çerçevesinde cevaplandırılacaktır.

Kanunun Nisan 2004’te yürürlüğe girmesiyle, bütün kamu kurumları Bilgi Edinme Birimlerini kurmuş ve İnternet üzerinden yapılanlar dahil bilgi edinme başvurularını kabul etmeye başlamıştır. Kasım 2005’te Bilgi Edinme Hakkı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile bilgi edinme istemi reddedilen başvuru sahiplerinin tüm red kararlarına itiraz edebileceği hükme bağlanmıştır.

Bilgi Güvenliği/Kişisel Bilgilerin Mahremiyetine İlişkin Mevzuat

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. Bölümünün 4. Başlığı, Özel Hayatın Gizliliği ve Korunması başlığını taşımaktadır. Anayasanın 20. maddesi özel hayatın gizliliği ile ilgilidir. Buna göre; “Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz.”

22. maddede ise: “Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz.” denmektedir.

Kişisel Bilgilerin Korunmasına İlişkin Kanun

Bakanlar Kurulu, kişisel bilgilerin korunmasına ilişkin kanun tasarısını 24 Nisan 2008 tarihinde TBMM’ye sunmuştur. Bu düzenleme ile kişisel verilerin elektronik ortamda veya başka bir yolla hukuka aykırı bir şekilde işlenmesinin önlenmesi hedeflenmektedir.

Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik

6 Şubat 2004 tarihli bu Yönetmeliğin amacı, telekomünikasyon sektöründe kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunmasının güvence altına alınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Elektronik Haberleşme Güvenliği Yönetmeliği

20 Temmuz 2008 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik, işletmecilerin elektronik haberleşme ağlarının güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini tanımlamaktadır. Yönetmelik işletmelerin fiziksel alan, veri, donanım-yazılım ve personel güvenliğinin sağlanması için tehditlerden ve/veya zafiyetlerden kaynaklanan risklerin bertaraf edilmesi veya azaltılmasına ilişkin olarak alacakları tedbirlere yönelik usul ve esasları kapsamaktadır. Kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunması Yönetmeliğin kapsamı dışında tutulmuştur.

e-Ticarete İlişkin Mevzuat

4822 Sayılı Kanun

Elektronik ticarete meydana gelen küresel gelişmelere paralel olarak, Türkiye’de e-ticareti destekleyen yeni araçlar ortaya çıkmıştır. 23 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4822 nolu Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile e-ticaretle ilgili bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu kanun ile temel olarak mal tanımı, elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri gayri maddi malları da kapsayacak şekilde genişletilmiş ve elektronik ortamda yapılan mesafeli satış sözleşmeleri 4077 nolu Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun kapsamı içine dahil edilmiştir.

Elektronik Haberleşmeye İlişkin Mevzuat

Elektronik Haberleşme Kanunu

Ocak 2000’de yasalaşan 4502 sayılı Kanun ile, bağımsız bir düzenleyici kurum olan Telekomünikasyon Kurumu kurulmuş; politika ve strateji belirleme ile regülasyon fonksiyonları birbirinden ayrılmıştır. [Telekomünikasyon Kurumu](#) yetkilendirme, operatörleri denetleme ve kuralların dışına çıkılmaması için gerekli teknik tedbirleri alma konularından sorumludur. Ulaştırma Bakanlığının pek çok düzenleyici işlevi Telekomünikasyon Kurumuna devredilmiş olup Kurumun gücü ve bağımsızlığı giderek artmaktadır. Uzun zamandır beklenen kamuya ait telekomünikasyon firmasının özelleştirilmesi, Kasım 2005’te Türk Telekom’un Suudi Oger Group’a % 55’lik blok satışı ile gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, toplam hisselerin % 15’ini oluşturan kamu hissesi Mayıs 2008’de halka arz edilmiştir. Sektörün serbestleşmesi ve ekonomide büyümeye beraber, İnternet sunum hizmetinde artan bir rekabet yaşanmaktadır. Yine de Türk Telekom, ADSL genişbant İnternet sağlayıcılığında lider durumdadır.

Türk telekomünikasyon piyasası; politika belirleme, idari düzenleme ve işletme fonksiyonlarını birbirinden ayıran [4502 nolu Kanun](#) ile 2004’te tamamen serbestleştirilmiştir. Mevcut işletmecinin münhasır hakları bu tarihte sona ermiştir. Telekomünikasyon Kurumu, rekabeti denetlemenin yanı sıra, aynı zamanda AB direktifleri ile de örtüşen yetkilendirme, erişim ve ara bağlantı, kullanıcı hakları, tarifeler vb. konularda pek çok düzenleme gerçekleştirmiştir. Şimdiye kadar, serbestleştirilmiş piyasa tarafından ihtiyaç duyulan

pek çok yasal düzenleme tamamlanmış olup geri kalan düzenlemelerle ilgili çalışmalar ise devam etmektedir.

Yeni Elektronik Haberleşme Kanunu, elektronik haberleşme ile ilgili yürürlükteki mevzuat hükümlerinin çoğunu değiştirerek 10 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, AB düzenleyici çerçevesi ile uyum konusunda esas teşkil edecektir. Kanun ile, Telekomünikasyon Kurumunun adı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu olarak değiştirilmiştir.

Elektronik İmza ile İlgili Mevzuat

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu 2004 yılında yasalaşmıştır. Bu Kanunun amacı, elektronik imzanın hukukî ve teknik yönleri ile kullanımına ilişkin esasları düzenlemektir. Kanun, elektronik imzanın hukukî yapısını, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerini ve her alanda elektronik imzanın kullanımına ilişkin işlemleri kapsar. Belirlenen usullere göre üretilen nitelikli elektronik imza ıslak imza ile aynı hukuki sonucu doğurmaktadır.

Kanunda öngörülen ikincil düzenlemeler kapsamında [Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hazırlanmıştır](#). Kasım 2005 itibarıyla üç elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına lisans verilmiştir. Bunlardan, Kamu Sertifikasyon Merkezi tüm kamu kurum ve kuruluşlarına elektronik sertifika vermekle sorumlu merkezdir. Merkez, 2004/21 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulmuştur. Genelge, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının, kurumsal sertifika ihtiyaçlarını Kamu Sertifikasyon Merkezinden temin etmesini zorunlu kılmıştır. Eylül 2006’da yeni bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcının yetkilendirilmesiyle elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının sayısı dörde çıkmıştır.

Elektronik Kamu Alımlarına İlişkin Mevzuat

Bilgi Toplumu Stratejisi çerçevesinde, elektronik kamu ihale ve satınalma sistemlerinin kurulması görevi Kamu İhale Kurumu verilmiştir. 5 Aralık 2008 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 5812 sayılı Kamu İhale Kanunu İle Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile elektronik ortamda kamu alımı yapılmasına ilişkin yasal düzenleme gerçekleştirilmiştir.

Kamu Kesimindeki Bilginin Tekrar Kullanımı

Kamu kesimindeki veri ve bilginin tekrar kullanımına ilişkin kısmi bir düzenleme [Bilgi Edinme Hakkı Kanununda](#) yapılmıştır. Buna ek olarak, kamu sektöründeki sayısal veri ve bilginin tekrar kullanımının kolaylaştırılması [e-Dönüşüm Türkiye 2005 Eylem Planının](#) bir hedefi olarak yer almıştır. Kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde bulunan verilere ulaşılmasına imkan veren e-devlet metaveri standartlarını belirleyen bir döküman hazırlanması ve İnternet ortamında kullanıma sunulması bir eylem olarak 2005 Eylem Planında yer almıştır. Bu çerçevede, kamu hizmetleri sunumunda kullanılan veri parçaları ve veri yapıları ile bu verilerin paylaşılabilmesi için gerekli sistemin oluşturulacağı öngörülmüştür. Kamu sektöründe sayısal veri ve bilginin tekrar kullanımı ile bilgi alışverişi prensiplerinin belirlenmesi ile ilgili olarak Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında başka bir eylem bulunmaktadır.

Diğer Mevzuat

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun

İnternet ortamında işlenen suçlarla mücadele edilmesini amaçlayan Kanun, 26530 sayılı ve 23 Mayıs 2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun İnternet ortamında işlenen dokuz suç ile mücadele amacını taşımaktadır. Bu suçlar şunlardır: intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı,

uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynatılması için yer ve imkan hazırlamak, 5816 sayılı Kanun ile belirlenen suçlar.

e-DEVLET AKTÖRLERİ

Başlıca yetki ve sorumluluklar

Merkezi e-Devlet

Politika/Strateji

Devlet Bakanı

Türkiye’de e-devlet bakanlık düzeyinde sahiplenilmektedir. Bakanlar Kurulunda Devlet Bakanı pozisyonuna sahip e-devletten sorumlu bir bakan bulunmaktadır. e-Devlet politikalarının belirlenmesinden sorumlu olan kurum Başbakanlık ile ilişkilendirilmiştir.

e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu

e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu, Kısa Dönem Eylem Planını yürürlüğe koyan Başbakanlık Genelgesi ile kurulmuş ve 3 Nisan 2007 tarihli diğer bir Genelge ile yeniden düzenlenmiştir. Kurul; Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu Devlet Bakanı, Milli Eğitim Bakanı, Ulaştırma Bakanı, Sanayi ve Ticaret Bakanı, Başbakanlık Müsteşarı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı ve Başbakanlık Başmüşavirinden oluşur. Yılda dört defa toplanan kurul toplantılarına, birçok kamu kurum ve kuruluşu ile sivil toplum kuruluşu temsilcileri katılmaktadır. Kurul, Bilgi Toplumu Stratejisinin uygulanması sürecinde, en üst düzey karar alma, değerlendirme ve yönlendirme organıdır. İcra Kurulunun sekreteryaya hizmetleri DPT tarafından yürütülmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)

DPT, kalkınma planları ile yıllık programları hazırlamak ve kamu kurum ve kuruluşlarının projelerine kaynak tahsis etmekten sorumlu kamu kurumudur. Kamu BİT projeleri de aynı zamanda bütün BİT projelerinde uyulması zorunlu kamu BİT projeleri hazırlama kılavuzunu yayınlayan DPT tarafından değerlendirilmektedir. Devlet Bakanına bağlı olarak faaliyet gösteren DPT, e-devlet faaliyetleri de dahil olmak üzere tüm kamu bilgi toplumu faaliyetlerinden sorumludur.

Kurum ayrıca gereksiz görülen ve birbiriyle örtüşen BİT projeleri ve harcamalarının önüne geçmekle de görevlidir. e-Devlet faaliyetleri için ayrı bir fon bulunmamakta ve projeler genel bütçeden finanse edilmektedir.

Kişilerin rollerine ilişkin olarak, tek başına e-devlet ulusal politikasının koordinasyonu için görevlendirilmiş üst düzey bir yönetici bulunmamaktadır. Ancak, e-devlet koordinasyonundan ve politika belirlenmesinden sorumlu DPT Müsteşar Yardımcısı konuyla ilgili bakanı bilgilendirmektedir. Bu sebeple konuyla ilgili üst düzey bir yetkili olarak değerlendirilebilir.

DPT Bilgi Toplumu Dairesi

Şubat 2003’te, e-Dönüşüm Türkiye Projesinin başlangıcından itibaren politika geliştirme görevi Devlet Planlama Teşkilatı bünyesindeki Bilgi Toplumu Dairesine verilmiştir.

Dönüşüm Liderleri Kurulu

2007 yılı Nisan ayında kurulmuş olan Dönüşüm Liderleri Kurulu, her kamu kurumunda politika düzeyinde e-dönüşüm çalışmalarını yürütmekle sorumlu olan e-dönüşüm liderlerinden oluşmaktadır.

Koordinasyon

e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu

Kurul, politika belirleme, karar alma, değerlendirme ve yönlendirme görevleri haricinde [e-Dönüşüm Türkiye Projesinin](#) genel koordinasyonundan sorumludur.

DPT Bilgi Toplumu Dairesi

Türkiye’deki yetkililer uygulama ve politika belirleme sorumluluklarının ayrıştırılması görüşünde olsalar da (Bkz: OECD Ülke Değerlendirmesi: Türkiye, Bilgi Toplumu Dairesi, DPT, 2004) birlikte çalışabilirlik, metaveri, tek durak ofisler gibi entegre bilgi sistemlerinin uygulanmasında artan bir koordinasyon ihtiyacı olduğu görülmektedir. Bu nedenle, [DPT Bilgi Toplumu Dairesi](#), politika belirlemedeki kritik görevinin yanı sıra (bizzat uygulamanın içinde olmamakla birlikte) uygulamanın koordinasyonunda da önemli bir rol oynamaktadır. Daire özellikle, e-Dönüşüm Türkiye Projesinin koordinasyonu ile görevlendirilmiştir.

Uygulama

Kamu Kurum ve Kuruluşları

Türkiye’nin e-devlet yaklaşımı merkezi olarak nitelendirilebilirse de, e-devlet kapsamında değerlendirilebilecek çok sayıda proje merkezi ve yerel kamu kurumları tarafından (birbirinden ayrı bir şekilde) yürütülmektedir.

[TÜRKSAT](#)

Türkiye’nin tek uydu ve kablolu TV işletmecisi olan TÜRKSAT, kamuya ait olup özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren bir şirkettir. Şirket, kamu bilgi teknolojileri sektöründeki güçlü konumunun tamamlayıcısı olarak uydu hizmetlerinin ana sunucusu olma misyonuna sahiptir. TÜRKSAT, standart metaveri protokolleri ile kamu kurumlarını birbirine bağlayacak güvenli bir iletişim ağı olan e-Devlet Ana Kapısının işletilmesi ve kurulumu ile de görevlidir. Şirket ayrıca Kamu Güvenli Ağının kurulmasından da.

Destek

Danışma Kurulu

Danışma Kurulu STK’lar üniversiteler ve özel sektör kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımlarıyla yeniden yapılandırılmıştır. Kurulun görevi Bilgi Toplumu’na dönüşüm aşamasında toplumun tüm kesimlerinin etkin destek ve katılımını sağlamak, onların bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak, böylece gerekli dayanışma ve işbirliği ortamını kurmak olarak tanımlanmıştır. Kurul yeniden yapılandırılmadan önceki ilk hali ile daha önce uygulanan iki eylem planı, Bilgi Toplumu Dönüşüm Politika Belgesi ve Bilgi Toplumu Stratejisi gibi, politika dokümanlarının oluşumunda görev almıştır.

[Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu \(TÜBİTAK\)](#)

TÜBİTAK, Türkiye’nin araştırma alanında yürütme, mali destek ve yönetime ilişkin öncü kuruluştur. TÜBİTAK, 15 farklı araştırma enstitüsünde 1.500 araştırmacı çalışısıyla, Ar-Ge faaliyetlerinin koordinasyonu, yürütülmesi, düzenlenmesi, teşvik edilmesi ve ulusal hedef ve öncelikler doğrultusunda geliştirilmesi ile görevlidir. Özerkliğe sahip olan kurum, Devlet Bakanlığıyla ilişkili olup, bilim ve araştırma konularında Hükümete danışmanlık yapmaktadır. TÜBİTAK, Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planı çerçevesinde, açık kaynak kodlu yazılımların ülke genelinde kullanımı konusunda örnek teşkil edecek bir pilot uygulamanın yürütülmesi ve pilot uygulamanın sonuçlarına göre uygulanabilirlik analizinin hazırlanması ile görevlendirilmiştir. Kurum ayrıca e-devlet ve bilgi toplumuna ilişkin olarak Eylem Planında yer alan Ulusal Bilgi Sistemleri Güvenliği Programı, Kamu İnternet Siteleri Standardizasyonu, Sağlık Bilgi Sistemi, Entegre e-Kütüphane Sistemi, Vatandaşlık Kartı pilot uygulaması ve Kamu Güvenli Ağı gibi bir dizi eylemin gerçekleştirilmesinde ilgili kuruluş olarak çalışma yürütmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

TÜİK, [Bilgi Toplumu Stratejisi \(2006-2010\)](#) uygulamasının ve hedeflerin gerçekleşme durumunun takibi amacıyla hazırlanan göstergelerin ölçümünden sorumludur. Kurum, kendi ürettiği ve/veya diğer kurumlardan topladığı verileri derlemekte ve bir rapor ile Devlet Planlama Teşkilatına iletmektedir.

Denetim

Sayıştay

Kurum, genel ve katma bütçeli idarelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemek, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme ve denetleme işlemlerini yapmakla görevlidir.

Devlet Planlama Teşkilatı

DPT Müsteşarlığı e-Dönüşüm Türkiye Projesinde gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile görevlendirilmiştir.

Bilgi Güvenliği/Bilgi Mahremiyeti

Veri güvenliği ile ilgili kurumsal bir yapı henüz bulunmamaktadır.

Diğer

Kamu Sertifikasyon Merkezi

Kamu Sertifikasyon Merkezi tüm kamu kurumlarına elektronik sertifika tedarik etmekle görevlidir. Merkez Başbakanlık Genelgesi ile kurulmuştur.

Yerel e-Devlet

Politika/Strateji

Yerel Yönetimler

Türkiye’de yerel yönetimler, tüzel kişiliğe haiz bağımsız idari birimlerdir. Yerel yönetimler politika öncelikleri, stratejileri ve uygulamalarını kendileri şekillendirmektedir. Bu çerçevede, yerel yönetimler, merkezîyetçi bir yaklaşımla yürütülen Türkiye’deki e-devlet çalışmalarında henüz özel bir rol üstlenmemiştir. Bununla beraber, Bilgi Toplumu Stratejisinde, yerel yönetimlerin e-devlet uygulamalarının koordinasyonunu yürütmek üzere İçişleri Bakanlığında bir birim oluşturulması öngörülmüştür. Böylece, Bilgi Toplumu Stratejisindeki öncelikler ile yerel öncelikler uyumlu hale getirilebilecektir. Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında yerel e-devlet uygulamaları ve hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik eylemler de bulunmaktadır.

KİM KİMDİR

Başlıca e-Devlet karar vericileri ve yöneticileri

e-Devletten Sorumlu Bakan

Cevdet Yılmaz
Devlet Bakanı

İletişim Bilgileri:

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık
Necatibey Caddesi No: 108
06100 Bakanlıklar - Ankara
TÜRKİYE

Tel.: + 90 312 415 40 22 – 415 48 05

Faks: + 90 312 424 17 09

e-Posta adresi: cevdet.yilmaz@tbmm.gov.tr

Kaynak: <http://www.tbmm.gov.tr>

Diğer e-Devlet Yöneticileri

Kemal Madenoğlu
DPT Müsteşarı

İletişim Bilgileri:

Devlet Planlama Teşkilatı
Necatibey Caddesi No: 108
06100 Bakanlıklar - Ankara
TÜRKİYE

Tel.: +90 312 294 56 91

Faks: +90 312 231 36 81

e-Posta adresi: kmaden@dpt.gov

Kaynak: <http://www.dpt.gov.tr/>

M. Cüneyd Düzyol
DPT Müsteşar Yardımcısı

İletişim Bilgileri:

Devlet Planlama Teşkilatı
Necatibey Caddesi No: 108
06100 Bakanlıklar - Ankara
TÜRKİYE

Tel.: +90 312 294 56 07

Faks: +90 312 231 36 81

e-Posta adresi: cduzyol@dpt.gov.tr

Kaynak: <http://www.dpt.gov.tr/>

Recep Çakal
Bilgi Toplumu Dairesi Başkanı

İletişim Bilgileri:

Devlet Planlama Teşkilatı
Necatibey Caddesi No: 108
06100 Bakanlıklar - Ankara
TÜRKİYE

Tel.: +90 312 294 64 17

Faks: +90 312 294 64 77

e-Posta adresi: rcakal@dpt.gov.tr

Kaynak: <http://www.bilgitoplumu.gov.tr>

e-DEVLET ALTYAPISI

e-Devlet Altyapısına İlişkin Başlıca Bileşenler

Portal

e-Devlet Ana Kapısı

e-Devlet Ana Kapısı, 18 Aralık 2008 tarihinde hayata geçirilmiştir. Portal ile, 70 milyon vatandaş ve iş dünyasına, tek noktadan çevrimiçi hizmet sunumu amaçlanmıştır. e-Devlet Kapısı, bunun yanı sıra, kamu kurumları arasında bilgi ve belge paylaşımına da imkan sağlayacaktır.

Kasım 2009 itibarıyla e-Devlet Kapısından 20 farklı kamu kurum ve kuruluşunun toplam 156 hizmeti elektronik ortamdan sunulmakta, idari işlemler hakkında bilgiler verilmekte ve doğrudan kamu kurumlarının kendi İnternet sitelerinden verilen hizmetlere bağlantı verilmektedir. İşlemlerin güvenliği; elektronik imza, mobil elektronik imza ya da başvuruları halinde vatandaşlara e-Devlet Ana Kapısı için verilen şifre vasıtasıyla sağlanmaktadır. İleride yapılacak düzenlemelerle, portala akıllı kimlik kartları vasıtasıyla erişim imkanı sağlanacaktır. Sistem, ayrıca, cep telefonları ve cep bilgisayarları gibi farklı iletişim araçları ile de hizmet sunabilecek şekilde geliştirilecektir.

İçerik yönetimi ve kullanım kolaylığı, Portalın en önemli özellikleri arasında yer alacaktır. Ayrıca, kamu kurumları ile kullanıcılar arasında hizmetlere ilişkin ödeme ve para transferini sağlayacak merkezi bir ödeme platformu kurulması da Portalın önemli unsurlarından biri olacaktır.

Projenin sorumluluğu bir uydu ve kablo TV işletmecisi olan ve bilgi teknolojileri altyapı hizmetleri sunan [TÜRKSAT'a](#) verilmiştir.

Ağ Altyapısı

Genel Bakış

Özellikle mobil telefonlarla beraber, ülkenin altyapısı hızlı bir modernizasyon ve genişleme süreci geçirmektedir. Yeni sayısal santraller abone sayısının artmasına imkan tanırken, fiber optik kablolar ve sayısal mikrodalga radyo vericileri vasıtasıyla teknik olarak gelişmiş şehirlerarası hatların inşası kentler arasında iletişimi hızlandırmaktadır. Uzak bölgelere yerel uydu sistemi vasıtasıyla ulaşılmaktadır. Uluslararası bağlantı, Türkiye ile İtalya, Yunanistan, İsrail, Bulgaristan, Romanya ve Rusya'yı birbirine bağlayan, Akdeniz ve Karadeniz'den geçen üç adet denizaltı fiber optik kablo hattı ile Intelsat mobil istasyonları ve Inmarsat ve Eutelsat sistemlerindeki hareketli uydu terminalleri ile sağlanmaktadır.

Kamu Güvenli Ağı

Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarını karşılamak için kurumsal geniş alan ağlarına yatırım yapmak yerine, ülkenin e-devlet mimarisinin belkemiğini oluşturacak, ortak güvenli iletişim altyapısı kurulacaktır. Türkiye’de uydu hizmetlerinin ana sunucusu olan TÜRKSAT, kamu kurum ve kuruluşları arasında şifreli köprüler vasıtasıyla her iki yöne de güvenli bilgi alışverişi sağlayabilmek için Sanal Özel Ağ teknolojisine dayalı ağın kurulması ile görevlidir. Fiber optik kablolar en fazla tercih edilen iletişim altyapısını oluşturmakla beraber, ihtiyati olarak etkin ve kesintisiz iletişimi sağlamak için uydu altyapısı da sağlanmaktadır.

Bilgi Sistemleri Acil Durum Yönetim Merkezi

Bilgi sistemlerini hem doğal hem de insan kaynaklı afetlerden korumak ve iş süreçlerinde sürekliliği sağlamak için kamu hizmetlerine has bir acil durum yönetim merkezi kurulacaktır. Merkez, kamu kurum ve kuruluşlarının iş süreçlerinin sürekliliğini sağlamak için bürolar, sistem odaları, ağ altyapıları ve yeterli depolama imkanlarına sahip olacaktır. Acil durum yönetim merkezinin bir unsuru olarak kamu kurumları için risk analizleri ve süreklilik planları geliştirilecektir.

Elektronik Kimlik Tanımlama/Doğrulama

MERNİS

2003 yılından bu yana uygulanan Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi ile, vefat etmiş ve sağ yaklaşık 120 milyon vatandaşa elektronik ortamda sunulan birçok hizmette kullanılabilen tekil tanımlayıcı kimlik numarası tahsis edilmiştir. Sistem ile doğum sertifikaları elektronik ortamda düzenlenebilmektedir. MERNİS’in bir uygulaması olan Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS) ile kurum ve kuruluşlar, yetkileri çerçevesinde vatandaşların kimlik bilgilerine ulaşabilmektedir.

Elektronik Kimlik Kartı

Elektronik vatandaşlık kartı pilot projesine ilişkin olarak 04 Temmuz 2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Başbakanlık Genelgesinde elektronik vatandaşlık kartının yalnızca kimlik doğrulama amacıyla kullanılacağı belirtilmektedir. Genelgede, projenin uygulama sürecinin yanısıra kartın özellikleri de belirtilmiştir.

Akıllı kart olarak tasarlanan vatandaşlık kartı, sadece kimlik doğrulamayı sağlayacak değişken olmayan bilgileri kapsayacak olup, sağlık ve adres bilgileri gibi değişken verileri içermeyecektir. Kart kimlik doğrulamasının görsel güvenlik unsurları, kişisel tanımlayıcı kodlar ve biyometrik (parmak izi) veriler gibi farklı araçlarla yapılmasına imkan verecektir. Biyometrik veriler sadece kartta yer alacak ve merkezi bir veritabanında tutulmayacaktır. Kart, halen kullanılmakta olan ulusal kimlik kartlarının yerini alacaktır. Bununla beraber kartın özellikleri çevrimiçi e-devlet hizmetleri, finansal işlemler gibi kimlik doğrulaması gerektirecek her türlü hizmet sunumunda kullanıma imkan verecektir.

Genelgeye göre üç aşamalı pilot uygulama projesi sosyal güvenlik ve sağlık alanlarında uygulanmaya başlanmış durumdadır. Pilot uygulamanın ikinci aşaması tamamlanmış olup 300.000 kişiye kart dağıtımını içeren son aşamanın uygulanmasına Ağustos 2009’da başlanmıştır. Pilot proje 2010 yılında tamamlanacak ve kartların ülke genelinde dağıtımına 2011 yılında başlanacaktır.

e-İhale

Elektronik Satış Projesi (e-Satış)

[Devlet Malzeme Ofisi](#) (DMO), kamu kurum ve kuruluşlarına 22 bölge ofisi ile merkezi satın alma hizmeti sunmaktadır. Kurum, 203 farklı kategoride 1.100’den fazla mal tedariki sağlamaktadır. e-Satış ile tüm katalog hizmetleri elektronik ortama taşınarak önemli bir adım atılmıştır. En geniş ürün profiline sahip olan DMO kamu sektörü için model kullanıcı olmayı amaçlamaktadır. DMO kendi satın alma faaliyetleri için elektronik ihale altyapısını kurmuş durumdadır. Test uygulamaları ve güvenlik altyapısına ilişkin çalışmalar ise devam etmektedir.

Elektronik Kamu İhale Platformu

Devlet Malzeme Ofisinin yanısıra, Kamu İhale Kurumu da elektronik kamu ihale platformu oluşturmayı amaçlamaktadır. [e-Dönüşüm Türkiye 2005 Eylem Planı](#) çerçevesinde e-İhale sisteminin ilk aşamasında ihale gerçekleştiren kamu kurumları ile ihalelere katılan isteklilere ilişkin bir veritabanı oluşturulacaktır.

Platform ile kamu kurumları ile istekliler arasında, gerekli hukuki süreçler de tamamlanarak, güvenli belge paylaşımına imkan sağlanacaktır.

Diğer taraftan, Bilgi Toplumu Stratejisinde e-ihale konusuna özel bir önem verilmiştir. Stratejide, elektronik kamu ihale sisteminin kurulması, modern kamu hizmet sunumunun ve kamu harcamalarında tasarrufun en önemli unsurları arasında değerlendirilmiştir. Bu tasarrufların önemli bir kısmının 2010 yılında % 90’a ulaşması öngörülen elektronik ihale ile, sağlanması öngörülmektedir.

Bilgi Yönetimi

Kent Bilgi Sistemleri

TÜİK tarafından, Türkiye’deki belediyelerde kent bilgi sistemlerine ilişkin temel haritalar gibi güncel sayısal haritaların olup olmadığına yönelik bir anket yapılmıştır. Mayıs-Ağustos 2005 döneminde toplam 3.066 belediyeye anket gönderilmiştir. Elde edilen sonuçlardan 543 belediyede veri toplama birimi bulunduğu, 104 belediyenin verisini güncel tuttuğu ve sadece 17 belediyenin verilerini sayısal ortama aktardığı belirlenmiştir.

Sayısal İçerik

Sayısal içerik, öncelikle kütüphanelerde bulunmaktadır. Milli Kütüphane, kendi koleksiyonlarını elektronik ortama taşımaktadır. Sayısallaştırmanın tamamlanmasıyla içerik kamu hizmetine açılacaktır. Türkiye’de üniversitelerde ve eğitim hastanelerinde hazırlanan tezler 1987 yılından bu yana Yükseköğretim Kurulu tarafından toplanmaktadır. Bibliyografik bilgiler için ağ tabanlı bir veritabanı araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Hizmetin sınırını genişletmek ve tezlerin içeriğine erişim imkanı sağlamak için Yükseköğretim Kurulu tarafından Ulusal Sayısal Tez Veritabanı adlı proje hayata geçirilmiş ve 140.000 tezin elektronik ortama aktarılması tamamlanmıştır. Yazarları tarafından paylaşılmasına müsaade edilmiş tezlere İnternet üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Adres Kayıt Sistemi

Adres Kayıt Sistemi TÜİK tarafından 2007 yılının sonlarına doğru tamamlanarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Adres kayıtları, MERNİS veritabanı ile ilişkilendirilmiştir. Adres bilgilerinin gerçek ve tüzel kişilere ait tekil tanımlayıcı numara ile ilişkilendirilmesine yönelik olarak tasarlanan sistem, e-devletin omurgalarından birini oluşturacaktır.

Diğer Altyapılar

Ortak Çağrı Merkezi

TÜRKSAT tarafından uygulanan bu proje ile, kamu kurumları için ortak bir çağrı merkezi kurulması amaçlanmaktadır. e-Devlet Ana Kapısından sunulan bütün hizmetler aynı zamanda çağrı merkezi vasıtasıyla da sunulabilecektir. Ayrıca, vatandaşlar e-Devlet Ana Kapısından aldıkları hizmetin durumunu takip edebilecek ve kapı ile ilgili diğer bilgilere de erişebilecektir. TÜRKSAT, aynı zamanda kamu kurumlarına kendi çağrı merkezlerini kurmaları ve bu merkezlerin ortak çağrı merkezine bağlantısının sağlanması konularında yardımcı olacaktır. Gerekli eğitim, yazılım ve donanım desteği proje süresi içinde sağlanacaktır.

Eczane Otomasyon Sistemi

Eczane Otomasyon sistemi; üç sosyal güvenlik kurumunu (Emekli Sandığı, BAĞ-KUR ve SSK) tek çatı altında toplayan ve 2006 yılında kurulan Sosyal Güvenlik Kurumu ile eczaneler arasında çevrimiçi iletişimi sağlamaktadır. Tıbbi giderler Kurum ile eczaneler arasında doğrudan çözümlenmektedir.

Medikal Ulak (MEDULA)

MEDULA; hak sahipliği kontrolü, reçete, tetkik ve sevk bildirim, ödeme bilgisi sorgusu ve fatura bilgisi kaydı gibi sosyal güvenlik hizmetlerine yönelik entegre bir elektronik fatura ve ödeme sistemidir.

Vergi Dairesi Otomasyon Projesi

[Maliye Bakanlığı](#) idari işlemleri kolaylaştırmak ve vatandaşların vergi iade beyannamelerini çevrimiçi olarak iletebilmeleri amacıyla yurt çapında bir iletişim ağı kurmuştur. Sistem, Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı vergi daireleri, defterdarlıklar ve vergi denetim birimleri dahil 599 birimi kapsamaktadır. Vatandaşlar İnternet ortamında vergi iade beyannamelerini iletebilmekte ve vergi dosyalarını istedikleri an görebilmektedir. Vergilere dair tüm veriler bir veri merkezinde tutulmaktadır. Sisteme güvenli erişim sayısal imza kullanımı ve açık anahtar altyapısı yoluyla şifreli veri transferiyle sağlanmaktadır. Proje, aynı zamanda, çağrı merkezi kurulabilmesi için gerekli bilgi teknolojileri altyapısının kurulmasını da içermektedir.

Maliye Bakanlığı idari işlemleri kolaylaştırmak ve vatandaşların vergi iade beyannamelerini çevrimiçi olarak iletebilmeleri amacıyla yurt çapında bir iletişim ağı kurmuştur. Sistem, Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı vergi daireleri, defterdarlıklar ve vergi denetim birimleri dahil 599 birimi kapsamaktadır. [Vatandaşlar İnternet](#) ortamında vergi iade beyannamelerini iletebilmekte ve vergi dosyalarını istedikleri an görebilmektedir. Vergilere dair tüm veriler bir veri merkezinde tutulmaktadır. Sisteme güvenli erişim sayısal imza kullanımı ve açık anahtar altyapısı yoluyla şifreli veri transferiyle sağlanmaktadır. Proje, aynı zamanda, çağrı merkezi kurulabilmesi için gerekli bilgi teknolojileri altyapısının kurulmasını da içermektedir.

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

UYAP hızlı, güvenilir ve doğru bir adalet sistemine ulaşılması amacıyla geliştirilmiş bir e-yargı projesidir. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi tarafından geliştirilen proje, yargı sürecine ilişkin bütün yargı kurumları ile kamu kurumlarını kapsayan merkezi bir bilgi sistemi projesidir. Bütün yargı birimlerine bilgisayar gerekli güncel donanım ve yazılım sağlanmıştır. Yargı birimleri arasında güvenli bir ağ tesis edilmiş ve birimlerin gerekli mevzuat kaynaklarına erişimi sağlanmıştır. Mahkemelerin çevrimiçi bağlantılarının sağlanmasıyla bütün bilgi ve belgeler elektronik ortamda tutulmakta ve iletilmektedir.

Vatandaşlar dava bilgilerini İnternetten takip edebilmekte ve mahkemeye gitmeden duruşma tarihini öğrenebilmektedir. Ayrıca, elektronik imza kullanarak dilekçelerini iletebilmekte ve dava dosyalarını inceleyebilmektedir. Aynı şekilde, avukatlar elektronik imza kullanarak dava açabilmekte, belge iletebilmekte, ödeme işlemlerini gerçekleştirebilmektedir. Bazı avukatlar e-imza kullanarak çevrimiçi dava açmaya başlamıştır.

UYAP, yargı birimlerinin yanı sıra yargı süreci ile ilgili diğer kurumlarla bağlantı imkanı da sağlamaktadır. Böylelikle, duruşmalarda ihtiyaç duyulan her türlü bilgiye erişmek mümkün hale gelmiştir. Bütün davalarla ilgili bilgilere, ilgili davanın hakiminin onay vermesi şartıyla, Türkiye’deki bütün hakimler, savcılar ve avukatlar tarafından çevrimiçi ortamda erişilebilmektedir. Adli sicil kayıtlarının UYAP sistemi ile entegre edilmiştir. Hakimler, duruşmalar sırasında, tanımlı yetkileri çerçevesinde sabıka kayıtlarına ulaşabilmektedir. Doğum kayıtları ile tapu kayıtları ve sürücü kayıtlarına da çevrimiçi olarak erişim sağlanabilmektedir.

VATANDAŞLARA YÖNELİK e-DEVLET HİZMETLERİ

Vatandaşlara Yönelik e-Devlet Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Sunum Düzeyi

Bu bölümdeki bilgiler AB 20 temel kamu hizmetinin çevrimiçi erişilebilirliği ve sunum düzeyine ilişkin olarak Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve Eylül 2007’de yayımlanan [Çevrimiçi Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Kıyaslanması](#) çalışmasına dayanmaktadır.

Vatandaşlara Yönelik 12 hizmet:

1. Gelir vergileri: bildirim ve değerlendirme
2. İş kurumları aracılığıyla iş arama hizmetleri
3. Sosyal güvenlik katkısı (sigorta primleri)
4. Kişisel belgeler (pasaport ve sürücü belgesi)
5. Araç ruhsatları
6. İnşaat ruhsatı başvurusu
7. Polise ihbarda bulunma (örneğin hırsızlık ihbarı)
8. Kamu kütüphaneleri (katalog bilgileri ve arama araçları)
9. Doğum ve evlilik belgeleri: başvuru ve alma
10. Yüksek öğrenim/üniversite kayıtları
11. Taşınma (adres değişikliği) bildirim
12. Sağlığa ilişkin hizmetler (değişik hastanelerin hizmetleri hakkında interaktif tavsiye alma; randevu alma)

1. Gelir vergileri: bildirim ve değerlendirme

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Gelir İdaresi Başkanlığı

İnternet Sitesi <http://www.gib.gov.tr>

Açıklama Beyana tabi bütün vergi türleriyle ilgili bilgiye erişilebilmekte ve beyannameler elektronik ortamda iletilebilmektedir. e-Beyanname uygulaması ile beyannameler, beyanname ekleri ve duyurular İnternet üzerinden takip edilebilmektedir. Bankalar gibi dış sistemlerle veri alışverişi ve entegrasyon sağlanmıştır. İnternet Vergi Dairesi ile vatandaşlar vergilerinin tahakkukunu ve ödemelerini takip edebilmektedir. Bütün bu uygulamalar Vergi Dairesi Otomasyon Projesinin (VEDOP) bir parçasıdır.

2. İş kurumları aracılığıyla iş arama hizmetleri

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Türkiye İş Kurumu

İnternet Sitesi <http://www.iskur.gov.tr>

Açıklama Çevrimiçi iş arama yapılabilmektedir.

3. Sosyal güvenlik katkısı

a. İşsizlik ödeneği

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Türkiye İş Kurumu

İnternet Sitesi <http://www.iskur.gov.tr>

Açıklama Çevrimiçi bilgi alınabilmekte, işsizlik ödeneği için başvuru yapılabilmektedir.

b. Çocuk yardımı

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Sosyal Güvenlik Kurumu

İnternet Sitesi <http://www.sgk.gov.tr>

Açıklama Sadece bilgi verilmektedir.

c. Tıbbi ödemeler (Geri ödeme ya da doğrudan kesinti)

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Sosyal Güvenlik Kurumu

İnternet Sitesi <http://www.sgk.gov.tr>

Açıklama Sağlık sigortası hakkında çevrimiçi bilgi verilmekte ve başvuru için gerekli belgeler indirilebilmektedir; ancak, çevrimiçi işlem yapılamamaktadır. Bununla beraber, Eczane Otomasyon Sistemi ile eczaneler ve Sosyal Güvenlik Kurumu arasında çevrimiçi işlemler gerçekleştirilebilmektedir.

d. Öğrenci yardımları

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

İnternet Sitesi <http://www.kyk.gov.tr>

Açıklama Burs ve kredi bilgileri ile kredi borcu bilgilerine erişilebilmekte, başvuru formları indirilebilmekte ve başvuru işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilebilmektedir.

4. Kişisel belgeler (pasaport ve sürücü belgesi)

a. Pasaport

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Emniyet Genel Müdürlüğü

İnternet Sitesi www.egm.gov.tr

Açıklama Bilgi verilmekte ve 81 ilin bir kısmında çevrimiçi başvuru yapılabilmektedir.

b. Ehliyet

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Emniyet Genel Müdürlüğü

İnternet Sitesi <http://www.egm.gov.tr>

Açıklama Bilgi verilmekte ve 81 ilin bir kısmında çevrimiçi başvuru yapılabilmektedir.

5. Araç ruhsatı (yeni araç, ikinci el araç, ithal araç)

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Emniyet Genel Müdürlüğü
İnternet Sitesi	http://www.egm.gov.tr
Açıklama	Bilgi verilmekte ve 81 ilin bir kısmında çevrimiçi başvuru yapılabilmektedir.

6. İnşaat Ruhsatı Başvurusu

Sorumlu Kurum	Yerel Yönetimler, Belediyeler
İnternet Sitesi	www.ankara.bel.tr (örnek olarak verilmiştir)
Açıklama	Bazı belediyeler tarafından çevrimiçi bilgi verilmektedir.

7. Polise ihbarda bulunma (örneğin hırsızlık ihbarı)

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Emniyet Genel Müdürlüğü
İnternet Sitesi	http://www.egm.gov.tr
Açıklama	Çevrimiçi ihbar yapılabilmektedir. Kapsamlı bir bilgi sistemi olan ve güvenli çevrimiçi adli sorgulama imkanı sağlayan POLNET sistemi ile sahadaki emniyet görevlileri ulusal POLNET veri tabanına ulaşabilmektedir. Sistem üzerinden çalıntı araç ve sabıka sorgusu yapılabilmektedir. Terörist ve organize suç örgütleri ile ilgili önemli bilgiler de sistemde mevcuttur.

8. Kamu kütüphaneleri (katalog bilgileri ve arama araçları)

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Kütüphane
İnternet Sitesi	http://www.kultur.gov.tr , http://www.mkutup.gov.tr
Açıklama	Milli Kütüphane ve üniversite kütüphanelerinin birçoğunda çevrimiçi katalog sorgusu yapılabilmekte ve kitap ayırtılabilmektedir.

9. Doğum ve evlilik belgeleri: başvuru ve alma

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
İnternet Sitesi	http://www.nvi.gov.tr
Açıklama	Doğum ve evlilik belgelerini almak için gerekli işlemler hakkında bilgi verilmektedir. Yakında MERNİS üzerinden çevrimiçi hizmetler vermeye başlanacaktır.

10. Yüksek öğrenim/üniversite kayıtları

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler
İnternet Sitesi	http://www.meb.gov.tr , http://www.yok.gov.tr
Açıklama	Çevrimiçi üniversite kaydı yapılamamaktadır. Ancak bazı üniversitelerde çevrimiçi ders kaydı yapılabilmektedir.

11. Taşınma (adres değişikliği) bildirim

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
İnternet Sitesi	http://www.nvi.gov.tr
Açıklama	Adres kaydı çevrimiçi sorgulanabilmektedir. Ancak adres değişikliği henüz çevrimiçi olarak bildirilememektedir.

12. Sağlığa ilişkin hizmetler (değişik hastanelerin hizmetleri hakkında interaktif tavsiye alma; randevu alma)

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Sağlık Bakanlığı
İnternet Sitesi	http://www.saglik.gov.tr
Açıklama	Bazı hastaneler çevrimiçi bilgi vermektedir. Ayrıca, bazı hastanelerde çevrimiçi randevu alınabilmektedir. Diğer yandan, Sağlık Bakanlığı bütün hastaneleri kapsayacak ve çevrimiçi randevu için tek kapı işlevi görecektir bir çalışma yürütmektedir.

Sunulan hizmetler ve hizmetlerin en güncel resmi sunum düzeyi kıyaslamaları hakkında daha detaylı bilgi, Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve Eylül 2007’de yayımlanan [Çevrimiçi Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Kıyaslanması](#) çalışmasında (7 nci kıyaslama çalışması) bulunmaktadır.

İŞLETMELERE YÖNELİK e-DEVLET HİZMETLERİ

İşletmelere Yönelik e-Devlet Hizmetlerinin Erişilebilirliği ve Sunum Düzeyi

Bu bölümdeki bilgiler AB 20 temel kamu hizmetinin çevrimiçi erişilebilirliği ve sunum düzeyine ilişkin olarak Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve Eylül 2007’de yayımlanan [Çevrimiçi Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Kıyaslanması](#) çalışmasına dayanmaktadır.

İşletmelere Yönelik 8 hizmet:

1. Çalışanlar için sigorta primleri
2. Kurumlar vergisi: bildirim, onaylama
3. KDV: bildirim, onaylama
4. Yeni şirket kaydı
5. İstatistik birimine veri iletimi
6. Gümrük bildirimleri
7. Çevre ile ilişkili izinler (raporlama dahil)
8. Kamu alımları

1. Çalışanlar için sigorta primleri

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Sosyal Güvenlik Kurumu

İnternet Sitesi <http://www.sgk.gov.tr>

Açıklama 1 Mayıs 2004 tarihinden beri hizmet vermekte olan e-Bildirge sistemi ile işverenler çalışanlarının sosyal güvenlik primlerine ilişkin belgeleri elektronik ortamda gönderebilmekte ve tahakkuk eden borçlarını elektronik ortamda ödeyebilmektedir. Tahakkuk eden borçlar ile geçmiş borçlar da sistemden görülebilmektedir. Sistem hem kamu kesimi hem de özel kesim çalışanlarını kapsamaktadır.

2. Kurumlar vergisi: bildirim, onaylama

Sorumlu Kurum Merkezi Yönetim, Gelir İdaresi Başkanlığı

İnternet Sitesi <http://www.gib.gov.tr>

Açıklama VEDOP projesinin bir parçası olan İnternet Vergi Dairesi sistemi üzerinden e-Beyanname uygulaması ile vergi beyannameleri çevrimiçi ortamda iletilebilmekte ve ödeme yapılabilmektedir. Vergi yükümlüleri ayrıca vergi dairesindeki durumları hakkında bilgi edinebilmekte, vergi bilgilerini kontrol edebilmekte ve düzenlemeler ve güncel gelişmeler hakkında bilgi alabilmektedir.

3. KDV: bildirim, onaylama

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Gelir İdaresi Başkanlığı
İnternet Sitesi	http://www.gib.gov.tr
Açıklama	Çevrimiçi bildirim ve ödeme yapılabilmektedir.

4. Yeni şirket kaydı

Sorumlu Kurum	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ticaret Sicil Müdürlükleri
İnternet Sitesi	http://www.tobb.org.tr
Açıklama	İşletmelerin kaydı ile ilgili yetki Sanayi ve Ticaret Bakanlığında Ticaret Sicil Müdürlüklerine verilmiştir. Ticaret Sicil Gazetesi üzerinden çevrimiçi şirket sorgulama işlemi yapılabilmekte olup posta ile dağıtımı gerçekleştirilen gazete için başvuru formu da çevrimiçi olarak erişilebilmektedir. Sistem şirket kaydında vergi, istihdam, sosyal güvenlik ve ticaret sicili için tek durak ofis vazifesi görmektedir.

5. İstatistik birimine veri iletimi

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Türkiye İstatistik Kurumu
İnternet Sitesi	http://www.tuik.gov.tr
Açıklama	İşletmeler bazı anketler için çevrimiçi ortamda istatistiki veri iletebilmektedir.

6. Gümrük bildirimleri

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Gümrük Müsteşarlığı
İnternet Sitesi	http://www.gumruk.gov.tr
Açıklama	GİMOP projesi ile, diğer kurumlar tarafından talep edilen veya bu kurumlardan alınacak belgeler hariç, gümrük işlemleri % 95 oranında elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir.

7. Çevre ile ilişkili izinler (raporlama dahil)

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Çevre ve Orman Bakanlığı
İnternet Sitesi	http://www.cevreorman.gov.tr
Açıklama	Sadece bilgi verilmektedir.

8. Kamu alımları

Sorumlu Kurum	Merkezi Yönetim, Kamu İhale Kurumu, Devlet Malzeme Ofisi
İnternet Sitesi	http://www.kik.gov.tr/ , http://www.dmo.gov.tr/
Açıklama	Kamu ihale sürecine ilişkin işlemler hakkında bilgi verilmekte ve belgeler indirilebilmektedir. Kamu Kurumları ihalelere ilişkin belgeleri elektronik ortamda iletmekle yükümlü tutulmaktadır.

Sunulan hizmetler ve hizmetlerin en güncel resmi sunum düzeyi kıyaslamaları hakkında daha detaylı bilgi, Avrupa Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve Eylül 2007’de yayımlanan [Çevrimiçi Kamu Hizmetlerinin Sunumunun Kıyaslanması](#) çalışmasında (7 nci kıyaslama çalışması) bulunmaktadır.

Avrupa Komisyonu – ePractice – Devlet Planlama Teşkilatı

ePractice (epractice.eu), Avrupalı e-devlet profesyonellerine yönelik bir bilgi paylaşım platformudur.

e-Devlet raporları epractice.eu hizmetleri arasındadır. Bu raporlar, Avrupa ülkelerinde e-devletin geldiği aşama ve ilerleme düzeyi hakkında genel bir çerçeve ortaya koymaktadır. e-Devlet raporları yılda iki kez güncellenmekte ve yayımlanmaktadır.

ePractice, Komisyonun Bilişim Genel Müdürlüğü ile Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü'nün ortak çalışmasıdır.

Katkı sağlayanlar: Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Toplumu Dairesi

Hazırlayan/Yayımlayan: ePractice Editörler Kurulu, EUROPEAN DYNAMICS SA, Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Toplumu Dairesi

